

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E - 35

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie máj 2015
III. senát

Nálezy:

spisová značka	III. ÚS 571/2014
sudca spravodajca	Lubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	17. marca 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach
skutkový stav a základné fakty	<p>Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 27. augusta 2014 doručená sťažnosť sťažovateľky, 28. augusta 2014 sťažnosť sťažovateľa 1 a 2. septembra 2014 sťažnosť sťažovateľa 2. Uznesením sp. zn. III. ÚS 571/2014 rozhodol senát ústavného súdu o spojení sťažností sťažovateľky a sťažovateľa 1 a o ich prijatí na ďalšie spoločné konanie. Sťažnosť sťažovateľa 2 bola prijatá na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 588/2014. Plénum ústavného súdu následne uznesením sp. zn. PLs. ÚS 4/2014 rozhodlo o spojení vecí vedených pod sp. zn. III. ÚS 571/2014 a sp. zn. I. ÚS 588/2014 na spoločné konanie vedené ďalej pod sp. zn. III. ÚS 571/2014.</p> <p>Národná rada Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“) zvolila sťažovateľov za kandidátov na sudcov ústavného súdu. Predseda národnej rady predložil prezidentovi Slovenskej republiky (ďalej len „prezident“) uznesenia národnej rady, ktorými navrhla prezidentovi celkovo 6 kandidátov na sudcov ústavného súdu. Prezident pozval sťažovateľov, aby sa zúčastnili pohovoru pred Poradným výborom na preskúmanie vhodnosti kandidátov na sudcov ústavného súdu. Prezident rozhodol, že sťažovateľov nevymenuje za sudcov ústavného súdu, pričom celkovo zo 6 kandidátov na sudcov ústavného súdu nevymenoval troch, ale len jednu sudkyňu ústavného súdu.</p> <p>Prezident Slovenskej republiky svoje rozhodnutie nevymenovať sťažovateľov za sudcov ústavného súdu odôvodnil nasledovne:</p> <p><i>„Na základe Vášho profesijného životopisu, odporúčania Poradného výboru na preskúmanie vhodnosti kandidátov na sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý som zriadil rozhodnutím zo 17. júna 2014 č. 1262-2014-BA a vlastných poznatkov, ktoré som získal z pohovoru s Vami ..., som rozhodol tak, že Vás nevymenúvam za sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky.</i></p> <p><i>Z Vášho profesijného životopisu, ani z ďalších dostupných údajov, nemožno presvedčivo potvrdiť, že ste sa vo Vašom doterajšom pôsobení objektívne preukázateľným spôsobom, prakticky či teoreticky, venovali ústavnému súdnictvu a ústavnému právu.</i></p> <p><i>Žiadne skutočnosti nepotvrdzujú ani to, že ste vo Vašej súčasnej profesii dosiahli všeobecne uznávané výsledky v niektorej oblasti právnej teórie alebo právnej praxe vytvárajúce dostatočné predpoklady na vymenovanie za sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky.</i></p>

	<p><i>Vaše vymenovanie mi neodporučil ani Poradný výbor na preskúmanie vhodnosti kandidátov na sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý tak usúdil aj na základe pohovoru s Vami ... v mojej prítomnosti, s obsahom tohto odporúčania sa stotožňujem. Uvedené skutočnosti vo svojom súhrne ma viedli k rozhodnutiu Vás nevymenovať za sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky. "</i></p> <p>Sťažovateľka namietala, že:</p> <p>a) Prezident na vymenovanie sudcov ústavného súdu uplatnil výklad ústavného súdu týkajúci sa menovania generálneho prokurátora Slovenskej republiky (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 4/2012 z 24. októbra 2012);</p> <p>b) Prezident zriadil Poradný výbor na preskúmanie vhodnosti kandidátov na sudcov ústavného súdu a z jeho odporúčania vychádzal pri rozhodovaní o nevymenovaní sťažovateľky za sudkyňu ústavného súdu, pričom (1) zriadenie tohto výboru a zohľadňovanie jeho odporúčania nemá ústavný základ, a zároveň (2) zloženie tohto výboru nedávalo záruku nestranného rozhodovania vo vzťahu k osobe sťažovateľky a členstvo sudcov všeobecného súdu v Poradnom výbore bolo v rozpore so zákonom;</p> <p>c) Prezident nevymenoval z národnou radou predložených šiestich kandidátov na sudcov ústavného súdu troch sudcov ústavného súdu, ale len jednu sudkyňu ústavného súdu;</p> <p>d) V porovnaní s minulými kandidátmi na funkciu sudcu ústavného súdu neboli prezidentom vo vzťahu k sťažovateľke ako kandidátke na funkciu sudcu ústavného súdu uplatnené rovnaké podmienky prístupu k verejnej funkcii;</p> <p>e) Prezident svoje rozhodnutie o nevymenovaní sťažovateľky za sudkyňu ústavného súdu náležité nezdôvodnil.</p> <p>Sťažovateľ 1 namietal ústavnosť procesu samotného posúdenia vhodnosti osoby kandidáta na sudcu ústavného súdu prezidentom republiky. Jeho námietky smerovali k zriadeniu poradného výboru, ktoré považuje za svojvoľné konanie, podľa názoru sťažovateľa 1 sa v priebehu posúdenia vhodnosti nekonalo nestranné, nezávislé a teda objektívne. Došlo k úplnej absencii uvedenia konkrétnych skutočností, ktoré viedli prezidenta k záveru o nevymenovaní kandidáta. Splnenie kritérií odbornej spôsobilosti podľa čl. 134 ods. 3 ústavy posudzuje parlament, určenie ďalších kritérií prezidentom, ktoré sú dôvodom na nevymenovanie kandidáta, nie je v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ 1 sa venoval aj spoločnej kreačnej právomoci parlamentu a prezidenta. Z dvojnásobku kandidátov navrhnutých parlamentom má prezident vymenovať (ide obsahovo o povinnosť menovania) polovicu, keďže existuje len tento polovičný počet uvoľnených sudcovských miest. Odlišná aplikácia tejto kreačnej právomoci je neakceptovateľným jednostranným rozšírením právomoci prezidenta, ktorý nerešpektuje systém del'by moci. So sťažovateľom 1 sa zaoberávalo odlišne v porovnaní s úspešným kandidátom a to bez náležitého racionálneho dôvodu.</p> <p>Sťažovateľ 2 uviedol v sťažnosti rovnaké právne námietky ako sťažovateľ 1 (najmä z dôvodu, že ich zastupuje totožný právny zástupca) odlišná časť sa týkala spôsobilosti sťažovateľa 2 uchádzať sa o kandidatúru na sudcu ústavného súdu, keďže je notárom.</p> <p>Uznesením sp. zn. I. ÚS 690/2014 z 12. novembra 2014 ústavný súd rozhodol, že sudkyňa ústavného súdu JUDr. Jana Baricová nie je vylúčená z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom na ústavnom súde pod sp. zn. III. ÚS 571/2014. Uznesením sp. zn. I. ÚS 5/2015 zo 14. januára 2015 ústavný súd rozhodol, že konanie o opakovanej námietke prezidenta o odmietnutí sudkyne ústavného súdu JUDr. Jany Baricovej pre predpojatosť vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 571/2014 zastavuje.</p> <p>Dňa 3. marca 2015 sa konalo verejné zasadnutie, na ktorom prezentovali svoje prednesy právny zástupca prezidenta, právny zástupca sťažovateľky a právny zástupca sťažovateľov 1 a 2.</p>
ratio decidendi	<p>K ústavnej úprave menovacích právomocí prezidenta Slovenskej republiky.</p> <p>Podľa ústavnej teórie možno právomoci prezidenta systematicky usporiadať podľa radu hodnotiacich kritérií. Z hľadiska predmetu záujmu tohto ústavného prieskumu možno hovoriť o viazaných právomociach, pri ktorých je konanie prezidenta podmienené konaním iného ústavného orgánu, napr. návrhom vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) alebo národnej rady, a o autonómnych právomociach, pri ktorých prezident nepotrebuje návrh od iného štátneho orgánu, aby svoje ústavné právomoci uplatnil, napr. udelenie milosti. K uplatneniu menovacích právomocí prezidenta dochádza napríklad aj za účasti súdnej moci reprezentovanej Súdnou radou Slovenskej republiky. Na základe jej návrhu vymenúva a odvoláva sudcov všeobecných súdov.</p>

Vo všeobecnosti sa k právomociam prezidenta ústavný súd vyjadril vo veci sp. zn. I. ÚS 39/93 a uviedol: V Ústave Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) sú uvedené tri typy formulácií pre úpravu právomocí prezidenta. V prvom prípade ide o výslovne priznané oprávnenie vyjadrené formuláciou „môže urobiť“; napríklad môže rozpustiť Národnú radu Slovenskej republiky [čl. 102 písm. d)], môže odvolať sudcu ústavného súdu (čl. 138 ods. 2). V druhom prípade ide o výslovne určenú povinnosť vyjadrenú formuláciou „je povinný“, napríklad je povinný vypočúť stanovisko predsedu Národnej rady Slovenskej republiky [čl. 102 písm. d) druhá veta]. V treťom prípade ide o formuláciu „urobí“, napríklad „prepožičiava vyznamenania“ [čl. 102 písm. h)] alebo „odvolá člena vlády“ (čl. 116 ods. 7). Táto formulácia nemá jednoznačný obsah. Interpretáciou z nej možno odvodiť oprávnenie, ale aj povinnosť. V dôsledku toho treba odstrániť pochybnosti o obsahu normatívnych viet určených v právnom poriadku Slovenskej republiky a osobitne v ústave.

Práva prezidenta od jeho povinností nemožno oddeliť, lebo by sa vytvorili pochybné povinnosti. Napríklad podľa čl. 102 písm. i) ústavy prezident „udeľuje amnestiu, odpúšťa a zmierňuje tresty“. Ak by sa tento typ formulácie úloh prezidenta interpretoval ako právna povinnosť, interpretáciou práva by vznikla silne dubiózna povinnosť prezidenta udeliť amnestiu alebo zmierniť trest uložený súdom každému, kto o to požiada. Ústavné postavenie prezidenta Slovenskej republiky je jednoznačné iba vtedy, keď mu Ústava Slovenskej republiky výslovne priznáva oprávnenie alebo výslovne ukladá povinnosť. V iných prípadoch ústavné postavenie prezidenta treba dotvoriť buď interpretáciou právnych noriem uvedených v texte ústavy alebo zmenou znenia jednotlivých ustanovení ústavy. Ani vtedy, ak by zákon určil povinnosť prezidenta konať spôsobom nepredpísaným v ústave, by nebolo možné interpretovať takú povinnosť ako ústavnú, lebo zákon by menil ústavou upravené postavenie prezidenta, a teda svojou podstatou by bol protiústavný. Prezident realizuje svoje právomoci v zmysle ústavného sľubu, ktorý mu prikazuje: „Svoje povinnosti budem vykonávať v záujme občanov a zachovávať i obhajovať ústavu a ostatné zákony.“

Vo vzťahu k úprave postavenia prezidenta v rozsahu menovacích právomocí existuje medzi ustanovením čl. 101 ods. 1 druhej vety, z ktorého vyplýva, že „Prezident... svojím rozhodovaním zabezpečuje riadny chod ústavných orgánov“, a jednotlivými ustanoveniami čl. 102 ods. 1 ústavy zakladajúcimi menovacie právomoci prezidenta príčinná súvislosť. Bez toho, aby prezident svojou aktívnou činnosťou, t. j. rozhodnutím o menovaní ústavou stanovených činiteľov verejnej moci, naplnil ústavu, nemôže zabezpečiť riadny chod (činnosť) ústavných orgánov.

Jediné ustanovenie ústavy limitujúce výkon všetkých ústavných právomocí prezidenta je obsiahnuté v sľube, ktorý prezident republiky skladá a v ktorom sa zaväzuje, že: „Svoje povinnosti budem vykonávať v záujme občanov a zachovávať i obhajovať ústavu a ostatné zákony“. Preto len záujmy občanov, zachovávanie a obhajoba ústavy a ostatných zákonov sú jediné ústavou upravené dôvody, ktoré prezident zohľadňuje pri výkone ktorejkoľvek zo svojich ústavných právomocí tak, ako sú upravené v čl. 102 ods. 1 písm. a) až r) ústavy.

Ústavný súd sa pri vymedzení účelu a obsahu ústavného postavenia prezidenta (v prípadoch, keď tieto v ustanoveniach o právomociach prezidenta nie sú jednoznačne určené, teda v tých prípadoch, ktoré sú ponechané na zistenie, či ide o oprávnenie alebo povinnosť prezidenta uplatniť príslušnú právomoc) už zaoberal, a to otázkami týkajúcimi sa:

- a) odvolania člena vlády na návrh predsedu vlády (sp. zn. I. ÚS 39/93),
- b) menovania vedúceho diplomatickej misie (sp. zn. I. ÚS 51/96),
- c) menovania viceguvernéra Národnej banky Slovenska na návrh vlády schválený národnou radou (sp. zn. PL. ÚS 14/06),
- d) menovania generálneho prokurátora na návrh národnej rady (sp. zn. PL. ÚS 4/2012).

K bodu a) Ústavný súd v konaní o pôsobnosti prezidenta pri rozhodovaní o návrhu predsedu vlády na odvolanie člena vlády podal tento výklad:

„Článok 116 ods. 4 ústavy upravuje oprávnenie predsedu vlády podať právne významný návrh na odvolanie člena vlády. Podaním návrhu predsedu vlády na odvolanie člena vlády vzniká prezidentovi právna povinnosť návrhom sa zaoberať. Prezident po posúdení okolností prípadu musí rozhodnúť, či návrhu predsedu vlády vyhovie a člena vlády odvolá

alebo či návrhu predsedu vlády nevyhovie a člena vlády neodvolá. Článok 116 ods. 1 ústavy prezidentovi neukladá povinnosť odvolať člena vlády, ak to predseda vlády navrhne.“

K bodu b) Ústavný súd v konaní o výklade ústavy posudzoval, či prezident môže viazať vyhovenie návrhu vlády na splnenie určitej podmienky. Ústavný súd dospel k záveru, že postup prezidenta, ktorým nevyhoviel žiadosti vlády poveriť osobu navrhnutú vládou funkciou vyslanca, nie je predmetom ústavne relevantného sporu o výklad ústavy, a to aj preto, že vláda sa dopustila procesnej chyby, do návrhu na konanie nezahrnula tú časť sporu, ktorá mohla byť ústavne relevantná.

K bodu c) V spore o podstatu pôsobnosti prezidenta menovať viceguvernéra Národnej banky Slovenska ústavný súd podal tento výklad čl. 102 ods. 1 písm. h) vety pred bodkočiarkou: „Prezident posudzuje pri výkone svojej právomoci podľa čl. 102 ods. 1 písm. h) vety pred bodkočiarkou ústavy, či kandidát na funkciu viceguvernéra Národnej banky Slovenska, ktorého navrhla vláda a s ktorým vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky podľa § 7 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov, spĺňa predpoklady na vymenovanie do tejto funkcie podľa § 7 ods. 4 uvedeného zákona. V prípade, ak dospeje k záveru, že tieto predpoklady navrhnutý kandidát nespĺňa, návrhu vlády Slovenskej republiky nevyhovie.“

K bodu d) Dosiaľ ostatný výklad ústavného súdu sa týka sporu o rozsah právomoci prezidenta pri rozhodovaní o návrhu na vymenovanie generálneho prokurátora, ktorý predložila národná rada. Ústavný súd podal tento výklad:

„Prezident Slovenskej republiky je povinný zaoberať sa návrhom Národnej rady Slovenskej republiky na vymenovanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky podľa čl. 150 Ústavy Slovenskej republiky, a ak bol zvolený postupom v súlade s právnymi predpismi, v primeranej lehote buď vymenovať navrhnutého kandidáta, alebo oznámiť Národnej rade Slovenskej republiky, že tohto kandidáta nevymenuje. Nevymenovať kandidáta môže len z dôvodu, že nespĺňa zákonné predpoklady na vymenovanie, alebo z dôvodu závažnej skutočnosti vzťahujúcej sa na osobu kandidáta, ktorá dôvodne spochybňuje jeho schopnosť vykonávať funkciu spôsobom neznižujúcim vážnosť ústavnej funkcie alebo celého orgánu, ktorého má byť táto osoba vrcholným predstaviteľom, alebo spôsobom, ktorý nebude v rozpore so samotným poslaním tohto orgánu, ak by v dôsledku tejto skutočnosti mohol byť narušený riadny chod ústavných orgánov. Prezident uvedie dôvody nevymenovania, pričom tieto nesmú byť svojvoľné.“

Prezident v písomnom vyjadrení a prostredníctvom svojho právneho zástupcu na verejnom ústnom pojednávaní označil za kľúčové rozhodnutie ústavného súdu dotýkajúce sa výkladu právomoci prezidenta nevymenovať generálneho prokurátora a v časti týkajúcej sa poradného výboru sa odvolal na ústavné zvyklosti v Európskej únii a Českej republike pri tvorbe poradných orgánov. Právna úprava o prokuratúre obsiahnutá v ústave má tri články, z toho iba jeden sa týka vymenovania generálneho prokurátora. Oproti tomu ústavný text týkajúci sa menovania sudcov ústavného súdu obsahuje podstatne podrobnejšiu právnu úpravu [čl. 102 ods. 1 písm. s), čl. 134 ods. 2, 3 a 4, čl. 138 a čl. 139 ústavy].

Ústavný súd z hľadiska svojej funkcie slúži na nepretržitú kontrolu výkonu moci. Práve ústavná kontrola zákonodarnej a výkonnej moci je tým, čo ústavné súdnictvo odlišuje od všeobecného súdnictva. Prostredníctvom ústavného súdnictva sa neustále aktualizuje výklad ústavy, čo z hľadiska trojdelenia moci v štáte významne ovplyvňuje aj činnosť výkonnej a zákonodarnej moci.

Slovenský ústavný systém je priamy nástupca československého ústavného systému, ktorý včasnosť a nepretržitosť poskytovania ústavnej ochrany zaisťoval počtom kandidátov na výber za sudcu ústavného súdu, ale aj zvolením náhradníkov, ktorí sa bez ďalšieho výberového konania ujímali sudcovských funkcií. V celom ústavnom systéme je zrejma povinnosť pre prezidenta zaisťovať riadny chod ústavných orgánov vyplývajúca z čl. 101 ods. 1 ústavy. Ak je ohrozený riadny chod ústavných orgánov, musí prezident republiky konať.

Počet kandidátov predložených prezidentovi na rozhodnutie (čl. 134 ods. 2 ústavy) zohľadňuje povinnosť prezidenta zabezpečiť riadny chod ústavných orgánov (čl. 101 ods. 1 druhá veta ústavy), k čomu ho zaväzuje aj sľub zložený do rúk predsedu ústavného súdu (čl. 101 ods. 7 ústavy), najmä „... obhajovať ústavu a ostatné zákony.“ (čl. 104 ústavy).

O snahe ústavodarcu zaistiť nepretržitú kontrolu ústavnosti svedčí aj čl. 139 ústavy, podľa ktorého ústavný systém pamätá aj na právnu situáciu, keď sa ústavný sudca svojej funkcie vzdá alebo ak je odvolaný „... prezident Slovenskej republiky vymenuje iného sudcu na nové funkčné obdobie z dvoch osôb navrhnutých Národnou radou Slovenskej republiky.“ Zo slovného spojenia „iného sudcu“ je pritom bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že ide o vymenovanie jedného sudcu ústavného súdu. Slovné spojenie „z dvoch osôb“ zároveň zreteľne stanovuje, že ide o osoby dvoch kandidátov na sudcu ústavného súdu. Slovo „... vymenuje“ pritom nepripúšťa iný výklad ako rozhodnutie prezidenta vymenovať jedného z dvoch navrhnutých kandidátov na sudcu ústavného súdu. So záverom, že v čl. 139 ústavy je implikovaná povinnosť prezidenta vymenovať iného sudcu ústavného súdu, sa taktiež stotožňuje aj ústavnoprávna doktrína.“

Vychádzajúc z uvedeného tak možno uzavrieť, že z čl. 134 ods. 2 ústavy a čl. 139 ústavy jednoznačne vyplýva povinnosť prezidenta, aby z dvojnásobného počtu kandidátov vymenoval presne polovicu za sudcov ústavného súdu.

V tejto súvislosti je zároveň potrebné osobitne zdôrazniť, že pri aplikácii čl. 102 ods. 1 písm. s) ústavy v spojení s čl. 134 ods. 2 ústavy postupoval prezident dosiaľ vždy tak, že z kandidátov na sudcov ústavného súdu vymenoval ústavou požadovaný počet sudcov ústavného súdu, t. j. vymenoval polovičný počet sudcov ústavného súdu. A teda i ústavnoprávna prax dosiaľ vždy v plnej miere rešpektovala, resp. akceptovala, že prezident je povinný vymenovať z dvojnásobného počtu kandidátov presne polovicu za sudcov ústavného súdu.

Univerzálne interpretačné pravidlo výkladu právnych noriem určených v ústave pre štátne orgány je, že „môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“ (čl. 2 ods. 2 ústavy). Toto pravidlo zaväzuje aj prezidenta pri výbere predložených kandidátov na sudcov ústavného súdu.

Skúmať právomoci prezidenta viažuce sa na vymenovanie sudcov ústavného súdu cez jediný výklad ústavného súdu viažuci sa na menovanie generálneho prokurátora je viac ako účelové. Ústavnoprávne postavenie prokuratúry nemožno stotožňovať s postavením ústavného súdu. Postavenie ústavného súdu je deklarované ako postavenie jediného nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Ústavný text omnoho podrobnejšie upravuje aj vzájomné vzťahy medzi prezidentom a ústavným súdom. Prezident vymenúva a odvoláva sudcov ústavného súdu [čl. 102 ods. 1 písm. s)], prijíma ich sľub [čl. 102 ods. 1 písm. s)], menuje predsedu a podpredsedu ústavného súdu [čl. 102 ods. 1 písm. s)]. Prezident môže podávať na ústavnom súde návrhy [čl. 102 ods. 1 písm. b)] a môže vyžiadať aj preventívnu kontrolu ústavnosti tým, že požiada ústavný súd o preskúmanie súladu referendumovej otázky s ústavou a medzinárodnými záväzkami v oblasti ľudských práv. Vo vzťahu k prezidentovi ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta (čl. 129 ods. 2 ústavy), rozhoduje tiež o sťažnostiach proti výsledku referenda a o sťažnostiach proti výsledku ľudového hlasovania o odvolaní prezidenta (čl. 129 ods. 3 ústavy), ústavný súd rozhoduje aj o obžalobe národnej rady proti prezidentovi a vo veci úmyselného porušenia ústavy alebo vlastizrady (čl. 129 ods. 5 ústavy), pričom rozhodnutia ústavného súdu sú všeobecne záväzné pre všetky orgány verejnej moci. Prezident republiky skladá ústavou predpísaný sľub do rúk predsedu ústavného súdu (čl. 104 ods. 1 ústavy) a môže sa kedykoľvek svojej funkcie vzdať; jeho funkčné obdobie sa skončí dňom doručenia písomného oznámenia tohto rozhodnutia predsedovi ústavného súdu (čl. 103 ods. 6 ústavy).

Ústavný súd vo veci sp. zn. I. ÚS 39/93 vyslovil právny názor, že účel, obsah a rozsah každej právomoci prezidenta treba identifikovať osobitnou právnou analýzou. Tento názor vyslovil hneď na začiatku svojej činnosti, keď ešte sám hľadal a nachádzal cesty vlastného prístupu k interpretácii a aplikácii ústavných noriem. Neskôr svoj názor oprel o zjednodušenie klasifikácie právomocí prezidenta ustanovených v čl. 102 ods. 1 ústavy.

„Odpoveď na túto otázku môže/má vymenovať sa stáva pre spornosť veci aj predmetom legálneho výkladu ústavného súdu podľa čl. 128 ústavy a závisí od posúdenia, či v predmetnej kreačnej veci má prezident len materiálne postavenie alebo je vyvažujúcou/rovnovážnou silou v systéme del'by moci.“ (Kanárik, J. Forma vlády v Slovenskej republike. In. Orosz, L. a kol. Ústavný systém Slovenskej republiky. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2009. 237 s.).

Národná rada prezidentovi predkladá na rozdiel od kandidáta na generálneho prokurátora nie jedného, ale dvoch kandidátov, aby vybral vhodného kandidáta na

uvoľnené miesto sudcu, a tak zabezpečil nerušený riadny chod ústavného orgánu. V opačnom prípade hromadné (alebo väčšinové) odmietnutie kandidátov by mohlo viesť k narušeniu chodu ústavného súdu, ktorý by nebol spôsobilý byť inštitúciou podľa čl. 124 ústavy a neplnil by ani rozsiahle právomoci zverené mu ústavou. Otázku riadneho chodu ostatných ústavných orgánov, pokiaľ ide o zachovanie základných princípov fungovania materiálneho právneho štátu, možno považovať za súčasť „materiálneho jadra“ ústavy. Ústava zabezpečením aktívneho fungovania brzd a protiváh zaisťuje činnosť celého mechanizmu verejnej moci.

Podľa názoru ústavného súdu nemožnosť stotožňovať menovanie generálneho prokurátora s menovaním kandidátov za sudcov ústavného súdu spočíva nielen v odlišnosti týchto ústavných orgánov, ale aj vo výnimočnosti ústavnej konštrukcie kreovania kandidátov na sudcov ústavného súdu, ktorá vyplýva z ústavného príkazu smerovaného národnej rade obsiahnutého v čl. 134 ods. 2 ústavy „zvolí dvojnásobný počet kandidátov“ a v čl. 139 ústavy „vymenuje iného sudcu na nové funkčné obdobie z dvoch osôb navrhnutých Národnou radou Slovenskej republiky“.

Tento ústavný text je potrebné chápať ako hranicu možného výberu prezidenta, ktorá mu neumožňuje menovať všetkých zvolených kandidátov, ale vždy len jedného na uvoľnené miesto, a tým zaisťovať stálu funkčnosť ústavného súdu. Ústava jednoznačne ustanovuje potrebu výberu, ktorú môže realizovať len prezident z kandidátov predložených národnou radou. Ústava tak ustanovuje hranice výberu medzi dvomi predloženými kandidátmi, ktorí museli splniť požiadavky ustanovené v čl. 134 ods. 3 ústavy. Národná rada je vo svojej právomoci limitovaná tým, že má zvoliť práve dvoch kandidátov na jedno uvoľnené miesto.

Ústava ustanovuje prísne kritériá výberu uchádzačov - kandidátov na sudcu ústavného súdu, a to minimálny vek 40 rokov, voliteľnosť do národnej rady, vysokoškolské právnické vzdelanie a minimálnu dĺžku praxe v právnickom povolani 15 rokov. Ústavné kritériá (hranice) výberu kandidátov na sudcov ústavného súdu predložených národnou radou sú zo všetkých ústavných funkcií stanovené najprísnejšie. Z uvedeného vyplýva, že na splnenie ústavou predpísaných predpokladov sa požaduje aj vysokoškolské vzdelanie (konkrétneho zamerania), ako aj dĺžka praxe, čo nie je predpokladom na vznik iných ústavných funkcií, dokonca ani generálneho prokurátora, na menovanie ktorého sa prezident vo vyjadreniach k sťažnostiam odvoláva.

Hoci ani ústava, ani iný zákon neukladá ďalšie podmienky výkonu funkcie sudcu ústavného súdu, prezident vo svojom vyjadrení tvrdil, že „postup, ktorý som uplatnil, a moje rozhodnutie sa uskutočnili striktné v rámci dovoleného uváženia“. Prezident tiež uviedol, že „ak by postačovalo splnenie len predpokladov vyplývajúcich z citovaného článku ústavy, tak by sa nerešpektoval výklad PL. US 4/2012, čo by bolo v príkrom rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy“. Ústavný súd musel zaujať svoje stanovisko aj k tomuto tvrdeniu prezidenta. Ústavný súd konštatoval, že právomoc orgánu verejnej moci je vymedzená ústavou a zákonom, nie želaniami osôb, ktoré ju v mene orgánu vykonávajú. Na začiatku stojí kreácia orgánov verejnej moci a vymedzenie ich kompetencie. Nasleduje ich ústavná činnosť a jej kontrola, aby postupovali v súlade s právnym poriadkom. Nahradenie ústavou alebo zákonom ustanoveného postupu vlastnou úvahou štátneho orgánu odporuje ústavnej úprave čl. 2 ods. 2 ústavy a je svojvôľou štátneho orgánu. Právomoc podľa čl. 102 ods. 1 písm. s) ústavy je prezident povinný uplatniť v súlade s podmienkami vymedzenými ústavou, ktorá mu poskytuje možnosť voľnej úvahy v dimenziách čl. 134 ods. 2 a čl. 139 ústavy, ktoré predstavujú obmedzenie jeho úvahy na rozdiel od menovania (resp. nemenovania jediného) kandidáta na funkciu generálneho prokurátora a umožňujú výber medzi dvomi kandidátmi navrhnutými národnou radou na jedno uvoľnené miesto.

Možno konštatovať, že všetky menovacie právomoci prezidenta, za ktoré nesie zodpovednosť (nie kontrasignované) a kde z povahy veci nevyplýva požiadavka na jeho zdržanlivosť (napr. menovanie profesorov), majú mocenský rozmer, čo znamená, že prezident musí mať určitý priestor na rozhodnutie. V prípade generálneho prokurátora dostáva na jednu funkciu návrh na jedného kandidáta. Jeho rozhodovacia právomoc tu zahŕňa aj možnosť za určitých, ústavným súdom konkretizovaných podmienok, navrhnutého kandidáta odmietnuť. V prípade sudcov ústavného súdu dostáva prezident dvojnásobný počet kandidátov na ústavných sudcov, ako má vymenovať. Jeho rozhodovacia právomoc - hranice možného i povinného výberu - tu ustanovuje priamo

ústava. Ústavná úprava právomocí prezidenta pri menovaní generálneho prokurátora a sudcov ústavného súdu sa zásadne líši. Tam, kde rozlišoval ústavodarca, treba rozlišovať i pri výklade a aplikácii ústavy. Prezident môže, ba je povinný vybrať najvhodnejších sudcov ústavného súdu z kandidátov zvolených národnou radou.

Ústavný súd konštatoval, že kandidáti mali nárok, aby pri výbere z predloženého počtu postupoval prezident v súlade s ústavným poriadkom, čo sa však nestalo, a tak došlo k porušeniu ich práv zaručených čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy. Vzhľadom na uvedený záver ústavného súdu už bolo bez právneho významu analyzovať sťažovateľmi namietané porušenie práva podľa čl. 25 písm. c) paktu o občianskych a politických právach. Ústavný súd preto sťažnostiam v tejto časti nevyhovel.

K oprávneniu prezidenta zriadiť poradný orgán - výbor na preskúmanie vhodnosti kandidátov na sudcov ústavného súdu.

Sťažovatelia namietali zriadenie poradného výboru na preskúmanie vhodnosti kandidátov na sudcov ústavného súdu a tiež namietali zloženie členov poradného výboru zo sudcov v aktívnej službe.

Prezident vo svojom vyjadrení k sťažnostiam uviedol, že má právo mať poradcov, pričom sa odvolal na § 6 ods. 2 zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. „Podľa tohto zákonného ustanovenia štátny zamestnanec ako fyzická osoba plní úlohy pre prezidenta. Odborník ústavného činiteľa vykonáva štátnu službu bez určenia odboru štátnej služby. Z tohto, ako príklad uvedeného všeobecne záväzného právneho predpisu vyplýva, že prezident republiky je oprávnený mať poradcov. Poradcovia môžu pôsobiť ako individuálne osoby alebo ako kolektív poradcov. Poradcovia alebo poradné orgány fungujú v Kancelárii prezidenta Slovenskej republiky aj na základe iných právnych dôvodov (napríklad dohoda o vykonaní práce). Poradcovia nezriedka pôsobia len na základe ich vymenovania prezidentom republiky bez toho, aby sa medzi nimi a Kanceláriou prezidenta Slovenskej republiky utvoril osobitný právny vzťah. Všetci predchádzajúci prezidenti mali svojich poradcov, resp. poradné orgány; ide o ústavnú zvyklosť, ktorá sa stala súčasťou ústavnej praxe hláv Slovenskej republiky z jednoduchého dôvodu. Rozhodnutie ako aj iné ústavné úkony prezidenta republiky vyžadujú náležitý skutkový základ ako aj zodpovedajúci právny základ. Je nemysliteľné, aby prezident republiky bol schopný zhromaždiť skutkové podklady na každé svoje rozhodnutie alebo iný ústavnoprávny úkon.“

Podľa názoru prezidenta je nesporné, že zriadením poradného výboru nemohol v žiadnom prípade konať v rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy. Článok 2 ods. 2 ústavy sa totiž vzťahuje len na rozhodovanie prezidenta v rámci jeho právomocí, a nie na spôsob, akým zabezpečuje skutkové podklady na svoje rozhodovanie. Prezident rozhodnutím zo 17. júna 2014 zriadil poradný výbor na preskúmanie vhodnosti kandidátov na sudcov ústavného súdu. Toto rozhodnutie nebolo publikované v Zbierke zákonov Slovenskej republiky z dôvodu, že zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov neuvažuje o takomto type všeobecne záväzného právneho predpisu, čo tiež svedčí o úrovni jeho inštitucionálneho zaradenia z hľadiska jeho právnej sily. Z uvedeného vyplýva, že výboru chýba nielen legalita, keďže bol zriadený mimo právneho poriadku, ale aj legitimita, ktorá by ho bola oprávňovala vystupovať ako orgán verejnej moci.

Ústavný súd konštatoval, že v ústavnom práve ani v žiadnej zákonnej úprave sa nenachádza splnomocnenie pre prezidenta vytvoriť v rámci svojej právomoci interný poradný orgán, či už s rozhodovacou právomocou alebo poradnou právomocou, vystupujúci navonok proti iným orgánom verejnej moci alebo fyzickým alebo právnickým osobám. Zriadenie poradného výboru prostredníctvom interného normatívneho pokynu nepatrí k aktom realizácie čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto toto ústavné pravidlo nemožno kvalifikovať ako právny základ na zriadenie poradného výboru.

Ústavný súd vo veci sp. zn. PL. ÚS 29/95 vyslovil: „1. Ústava Slovenskej republiky vymedzuje proporcie hranice del'by moci medzi jednotlivými štátnymi orgánmi. Ak Národná rada Slovenskej republiky chce upraviť určité spoločenské vzťahy ako vzťahy právne, môže tak urobiť len v rozsahu a spôsobom, ktorý je v súlade s ústavou. Národná rada rozšírením svojej pôsobnosti nad rámec ústavy nemôže obmedziť pôsobnosť iných štátnych orgánov alebo prevziať ich kompetencie spôsobom, ktorý nie je v súlade s princípom právneho štátu. 2. Národná rada Slovenskej republiky si môže na zabezpečenie činnosti orgánov oprávnených zastupovať ju navonok zriaďovať pomocné

vnútroorganizačné útvary. Tieto útvary, bez ohľadu na ich pomenovanie, nemajú kompetencie, ktoré by ich oprávňovali zastupovať národnú radu navonok, vo vzťahu k iným štátnym orgánom alebo vo vzťahu k občanom...Národná rada Slovenskej republiky v rámci svojej kontrolnej právomoci môže vykonávať také činnosti, ktoré upravuje ústava. Tieto činnosti môže uskutočňovať len prostredníctvom orgánov, ktorých zriadenie je v súlade s ústavou. Tým subjektom, ktoré podľa ústavy za svoju činnosť zodpovedajú Národnej rade Slovenskej republiky, nemôže uložiť viac povinností, ako ustanovuje ústava. Ukladať povinnosti pri vykonávaní kontrolnej právomoci Národnej rady Slovenskej republiky iným subjektom, než ktorým plnenie týchto povinností vyplýva z ústavy, nie je možné, a to ani zákonom.“

Tieto závery týkajúce sa neprípustnosti zriadenia orgánu, ktorý by vykonával právomoc ústavného orgánu alebo jej časť vo vzťahu k iným subjektom, je plne uplatniteľný nielen vo vzťahu k moci zákonodarnej, ale rovnako aj k moci výkonnej. Z uvedeného vyplýva, že je neprípustné, aby poradný výbor vykonával právomoc prezidenta, resp. jej časť vo vzťahu ku kandidátom na sudcov ústavného súdu. Rozhodnutie (odporúčanie) poradného výboru zároveň ani nemôže predstavovať podklad, o ktorý by sa prezident mohol opierať pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia o (ne)vymenovaní sudcov ústavného súdu.

Rozhodnutie o nevymenovaní bolo rozhodnutím prezidenta, a preto nie je potrebné skúmať, akým spôsobom poradný výbor bez legality a legitimity zasiahol do tohto rozhodnutia. Keďže poradný výbor nie je orgánom verejnej moci a vo veci sťažovateľov ani samostatne nerozhodol, nemohol ani porušiť ich základné práva a slobody označené v ich sťažnostiach. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatoval, že najmä ak ide o členstvo sudcov v tomto poradnom orgáne, imanentným rysom funkcie sudcu je jej kontinuálnosť. Členstvo v poradných orgánoch prezidenta zahŕňa aj plnenie úloh tejto odlišnej zložky štátnej - výkonnej moci. Pôsobenie sudcov v tomto orgáne je tak v rozpore s princípom delby moci, nehľadiac na to, že osobné a mimosúdne väzby, ku ktorým pri takej činnosti dochádza, nevyhnutne zvyšujú pravdepodobnosť možného stretu záujmov, a robia tak nestrannosť v podobe nezaujatosti sudcov spochybniteľnou. Účasť sudcov v poradnom orgáne prezidenta, ktorý plní úlohy v rámci inej vetvy štátnej moci, preto odporuje čl. 145a ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na to, že ústavný súd zistil, že poradný výbor nie je orgánom verejnej moci, ktorý by svojou činnosťou mohol spôsobiť porušenie práv a slobôd fyzických osôb, nemá ani právomoc preskúmať zloženie tohto nelegálneho a nelegitímneho orgánu a nemá ani právomoc posudzovať pôsobenie a namietanú predpojatosť sudcov všeobecného súdu v tomto orgáne.

Námietka nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia prezidenta o nevymenovaní sudcov ústavného súdu

Rozhodnutie prezidenta o vymenovaní (nevymenovaní) kandidátov za sudcov ústavného súdu je podľa svojej povahy menovacím aktom ustanoveným ústavou. Nejde o individuálny právny akt, ktorého povaha by bola obdobná povahe správneho aktu alebo súdneho aktu. V týchto prípadoch správne alebo súdne rozhodnutia majú aj predpísanú štruktúru, ktorá obsahuje najmä výrok, odôvodnenia a poučenie o opravných prostriedkoch. Rozhodnutia prezidenta o (ne)vymenovaní sudcov ústavného súdu a predchádzajúce rozhodnutie zákonodarného orgánu (uznesenie národnej rady) o voľbe kandidátov na funkciu sudcu ústavného súdu podľa čl. 134 ods. 2 ústavy sa nezdôvodňujú a ústava ani žiadna zákonná úprava nepripúšťa v predmetných súvislostiach ani možnosť proti nim sa odvolať. Pri tejto charakteristike rozhodnutia prezidenta o (ne)vymenovaní sudcov ústavného súdu podľa čl. 134 ods. 2 ústavy je nadbytočná úvaha o obsahu alebo rozsahu odôvodnenia tohto rozhodnutia. Otázkou nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia nemožno považovať za súčasť (obsah) základného práva zaručeného čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy.

K zrušeniu napadnutého rozhodnutia prezidenta

Ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, je povinný vec znovu prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu, t. j. z predložených kandidátov na sudcov ústavného súdu vybrať potrebný počet sudcov, a tak odstrániť dôvod porušenia základných práv a slobôd sťažovateľov. Základom pre výrok tohto nálezu bolo predovšetkým zistenie ústavne nekonformného právneho posúdenia ústavného textu v okolnostiach prípadu.

Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že základné právo sťažovateľov na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy rozhodnutiami prezidenta o nevyzmenovaní za sudcov ústavného súdu porušené bolo. Rozhodnutia prezidenta o nevyzmenovaní sťažovateľov za sudcov ústavného zrušil a prikázal, aby prezident vo veci znovu konal a rozhodol.

Sťažovateľom priznal právo na úhradu trov konania.

Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovelo.

Odlišné stanovisko sudcu Rudolfa Tkáčika.

Sudca nesúhlasí s väčšinovým rozhodnutím senátu ústavného súdu, ktorým bolo vyslovené, že základné právo sťažovateľov na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy rozhodnutiami prezidenta o ich nevyzmenovaní za sudcov ústavného súdu porušené bolo, ako ani s nadväzujúcimi bodmi 2 a 3 výroku tohto nálezu a ani s jeho odôvodnením.

Sťažovatelia (s výnimkou JUDr. S.) ani netvrdili, že práve oni mali byť do funkcie sudcov ústavného súdu vymenovaní, ale porušenie svojho základného práva pripisujú porušeniu ústavných povinností podľa citovaného čl. 134 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 101 ústavy (zabezpečiť riadny chod ústavných orgánov) prezidentom tým, že nevyzmenoval polovicu z kandidátov navrhnutých národnou radou za sudcov ústavného súdu. Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám. Citovaný ústavný článok teda negarantuje základné právo na prístup k voleným a iným verejným funkciám, ale iba základné právo na rovnaké podmienky v prístupe k nim. Z toho vyplýva povinnosť orgánov pôsobiacich pri uplatňovaní predmetného základného práva iba zaručiť možnosť prístupu (nie samotný prístup) k voleným a iným verejným funkciám (m. m. III. ÚS 75/01).

Interpretácia tohto základného práva sa postupne v judikatúre ústavného súdu vo viacerých prípadoch spresňovala, dopĺňala a ustálila (v stručnosti) ako zákaz „*sťažiť, ulahčiť alebo znemožniť uchádzanie sa o funkciu*“ (III. ÚS 75/01), ďalej ako zákaz diskriminačného prístupu v okruhu osôb nachádzajúcich sa v rovnakej právnej či faktickej situácii (m. m. II. ÚS 161/03). Možno spomenúť aj právny názor vyslovený v náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 255/99, že „*prístup k voleným a iným verejným funkciám sa nemôže obísť bez rovnakých podmienok, a to i v tom smere, že tieto podmienky sa nemôžu pri nezmenenej zákonnej úprave meniť len v dôsledku zmeny politického prostredia*“.

Obsah posudzovaných sťažností sa neupriamuje uvedeným smerom a otázka ne/rovnakých podmienok uplatnených voči sťažovateľom zo strany prezidenta má v nich skôr marginálny charakter, pričom za referenčné prípady vo vzťahu k nim považujú sťažovatelia postup prezidentov v minulosti.

Sudca Tkáčik považoval za podstatné poukázať na fakt, že ústavný súd o podaniach nevyzmenovaných kandidátov rozhoduje v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd už uviedol, že zmyslom a účelom jeho právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je poskytovanie účinnej ochrany tam uvedeným základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb. Primárne teda v konaní o tzv. individuálnych ústavných sťažnostiach nejde o konštatovanie ústavne relevantných pochybení orgánov verejnej moci spätých s porušením konkrétneho článku ústavy (III. ÚS 483/2012). Námietky sťažovateľov, ktoré by preukazovali rozpor konania orgánu verejnej moci so zákonom, či dokonca s ústavou, ale by nepreukazovali reálny dopad na základné práva a slobody každého sťažovateľa individuálne, preto nezakladajú podľa názoru sudcu Tkáčika právomoc ústavného súdu zasiahnuť v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Žiaden zo sťažovateľov nemôže viesť, či by patril do skupiny vymenovaných, ak by prezident z predložených šiestich kandidátov vymenoval troch sudcov ústavného súdu, pričom z pozície ostatných troch (neúspešných) kandidátov zo šiestich (v predmetnej veci troch sťažovateľov sa to týka minimálne jedného z nich), ktorí by zjavne nemohli byť menovaní, ide jednoznačne o domáhanie sa neexistujúcich práv, pretože ani ústava im takéto právo pri danej konštrukcii obsadzovania funkcie sudcu ústavného súdu neposkytuje, inými slovami, polovica kandidátov je odmietnutých ex constitutione. Argumentácia sťažovateľov nezohľadňuje základný rys prostriedku ústavnoprávnej ochrany zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorým je zásah orgánu verejnej moci smerujúci svojimi účinkami výlučne do individuálnej sféry toho, kto sa ústavnosúdnej

ochrany domáha. Ak ústavný súd prijal uvedenú argumentáciu sťažovateľov, potom ústavnoprávna ochrana základného práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy u ktoréhokoľvek z nich sa dostáva do polohy obhajoby vymenovania niektorého z iných kandidátov, teda subjektu základného práva úplne odlišného od sťažovateľa.

Ústavný súd vo svojich doterajších rozhodnutiach nikdy nestráca zo zreteľa, že ak orgán verejnej moci všetky požiadavky tvoriace obsah určitého základného práva naplní, nemusí to automaticky viesť k jeho rozhodnutiu, ktoré bude pre sťažovateľa pozitívne v konfrontácii s jeho očakávaniami alebo s petitom jeho procesného podania, naopak, mnohokrát rešpekt k základnému právu musí viesť orgán verejnej moci práve k rozhodnutiu pre sťažovateľa negatívnemu.

V konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže byť predmetom posudzovania, či prezident je povinný vybrať polovičný počet z navrhnutých kandidátov, alebo či je to jeho právo (možnosť); meritórne posúdenie tejto otázky a rozhodnutie o nej by mohlo prípadne byť výsledkom konania podľa čl. 128 ústavy.

Tvrdenie o povinnosti prezidenta vymenovať polovicu z kandidátov za sudcov ústavného súdu, vychádza striktno zo znenia čl. 134 ods. 2 ústavy opierajúc sa o rezolútne popieranie aplikovateľnosti rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2012 o výklade rozsahu právomoci prezidenta pri rozhodovaní o návrhu na vymenovanie generálneho prokurátora.

Sudca Tkáčik poukázal na všeobecne akceptované pravidlo výkladu a aplikácie ústavy, z ktorého vyplýva, že ústava predstavuje právny celok, ktorý treba aplikovať a interpretovať vo vzájomnej súvislosti a nadväznosti všetkých ústavných noriem (napr. II. ÚS 128/95, II. ÚS 48/97). Samotný text čl. 134 ods. 2 ústavy neobsahuje normu, z ktorej by sa dala explicitne odvodiť povinnosť vybrať si z dvojnásobného počtu kandidátov polovicu, pretože normatívne sa z neho dá odvodiť iba mechanizmus kreácie sudcov ústavného súdu, podľa ktorého národná rada navrhuje dvojnásobný počet kandidátov a prezident má vymenovať (iba) z týchto kandidátov potrebný počet sudcov.

Ústavodarca iba v tomto jedinom prípade zvolil takýto spôsob navrhovania kandidátov na ústavnú funkciu. Podľa elementárnej formálnej logiky je nutné konštatovať, že diskreícia prezidenta je tu oproti ostatným prípadom a priori rozšírená (pretože dvaja kandidáti sú viac ako jeden). Tento článok ústavy však limity prezidentovej diskreície (o čo predovšetkým ide) rozhodne normatívne nevymedzuje. Oveľa podstatnejšie je, že otázkou miery voľnej úvahy prezidenta pri jeho menovacej právomoci v prípadoch spolurozhodovania s národnou radou, resp. aj vládou, t. j. kde ide o rozhodovanie na základe návrhu kandidátov, sa už ústavný súd viackrát zaoberal a podal k nej záväzný výklad, pričom je zreteľné, že aj jeho názory v tomto smere sú späť s istým vývojom. Na účely tohto stanoviska uviedol sudca Tkáčik dva príklady, ktoré sú k predmetnej veci najbližšie.

Ústavný súd urobil prvý krok popierajúci notariálnu právomoc prezidenta v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 14/06 (menovanie viceguvernéra Národnej banky Slovenska), v ktorom vyslovil, že prezident posudzuje splnenie zákonných podmienok kandidátom, a ak dospeje k záveru, že tieto predpoklady navrhnutý kandidát nespĺňa, návrhu nevyhoví. V ďalšom rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 4/2012 ústavný súd celkom zjavne mieru úvahy prezidenta významne rozšíril, keď uznal právo prezidenta nevymenovať kandidáta navrhnutého národnou radou popri nesplnení zákonných predpokladov na vymenovanie aj „z dôvodu závažnej skutočnosti vzťahujúcej sa na osobu kandidáta, ktorá dôvodne spochybňuje jeho schopnosť vykonávať funkciu“.

Je nepochybné, že výklad v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 4/2012 sa vzťahuje predovšetkým na menovanie generálneho prokurátora. Nemožno však opomenúť, že výrok tohto výkladu má tri samostatné právne vety, z ktorých prvá sa explicitne viaže s čl. 150 ústavy, ale ďalšie dve (princiipiálne a doktrinálne) zakotvujú (i) limity diskreície prezidenta ohraničujúce jeho možnosť návrhu na vymenovanie kandidáta nevyhovieť vo väzbe na čl. 101 ods. 1 druhú vetu ústavy, (ii) povinnosť prezidenta uviesť dôvody nevymenovania, pričom (iii) dôvody nevymenovania nesmú byť svojvoľné.

Rozhodnutie ústavného súdu o výklade ústavy alebo ústavného zákona sa vyhlasuje spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov. Výklad je všeobecne záväzný odo dňa jeho vyhlásenia. Neexistuje žiadny rozumný dôvod, aby sa pri posudzovaní predmetnej veci (ale aj iných obdobných, ktoré sa môžu vyskytnúť v budúcnosti) ustúpilo od všeobecnej záväznosti výkladu ústavného súdu, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov

	<p>Slovenskej republiky a stal sa tak súčasťou ústavného poriadku Slovenskej republiky.</p> <p>V sťažnostiach sťažovateľov a zhodne aj v odôvodnení predmetného rozhodnutia sa konštatuje, že nevymenovaním troch kandidátov na všetky neobsadené miesta sudcov ústavného súdu prezident porušil aj svoju ústavnú povinnosť svojím rozhodovaním zabezpečovať riadny chod ústavných orgánov. Je celkom zrejmé, že k takto všeobecne formulovanej povinnosti v ústave je možné pristupovať negatívne (v reálnom živote by to malo znamenať, že ak je prezidentovi predložený návrh, mal by kandidáta či kandidátov na uvoľnené miesto v ústavnom orgáne vymenovať) alebo pozitívne (ak dospeje prezident k záveru, že mu bol navrhnutý nevhodný kandidát alebo kandidáti, mal by návrh odmietnuť). Sudca Tkáčik nepovažoval za správne, objektívne ani presvedčivé, ak sa z dvoch rovnocenných, ale opačných možností interpretácie ústavného textu na základe iba jednej z nich konštatuje porušenie ústavy prezidentom a posúdenie druhej možnosti sa celkom opomenie, aj keď sa odôvodnenie nálezu v tomto smere opiera o potrebu nepretržitej ústavnej kontroly ústavným súdom. Vo vzťahu k citovanému výkladu ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 4/2012, ktorý zaviedol (vo výroku i odôvodnení) do nášho ústavného poriadku legitímnu možnosť prezidenta odmietnuť vymenovať kandidáta do ústavnej funkcie z dôvodov nevhodnosti navrhovaného kandidáta práve z dôvodov požiadavky zabezpečiť riadny chod ústavných orgánov, možno tento prístup označiť za určitý paradox.</p> <p>Z procesného hľadiska zastáva sudca Tkáčik názor, že v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je rozhodnutie týkajúce sa porušenia čl. 2 ods. 2 ústavy v tomto smere mimo predmetu konania o sťažnostiach, preto ani v tejto časti s ním nesúhlasí.</p> <p>Sudca Tkáčik sa osobitne zmienil o tej časti 2. bodu výroku, v ktorej ústavný súd „prikazuje, aby prezident Slovenskej republiky vo veci znovu konal a rozhodol“. Odhliadnuc od toho, že v nadväznosti na zrušenie rozhodnutí prezidenta (ktoré je ústavným imperatívom) takto formulované rozhodnutie ústavného súdu čl. 127 ods. 2 ústavy ani § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde neobsahuje (táto formulácia je obsahom § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde, ktorý popisuje dôsledky vrátenia veci na ďalšie konanie), považuje túto časť rozhodnutia za osobitne problematickú aj z vecného hľadiska, a to o to viac, že ide o rozhodnutie fakultatívne. Ak by totiž bol ústavný súd od tejto časti rozhodnutia upustil, nadobudnutím účinnosti zrušenia prezidentových rozhodnutí by sa nepochybne obnovil stav, že prezident by „mal na stole“ návrh troch kandidátov národnej rady (sťažovateľov) na vymenovanie za sudcov ústavného súdu s povinnosťou rešpektovať rozhodnutie ústavného súdu a náprava by mohla spočívať napr. v tom, že dvoch by z nich vymenoval. V danej situácii však neexistuje ústavne akceptovateľný spôsob nápravy v intenciách a celkovej koncepcii rozhodnutia ústavného súdu, keďže podľa jeho výroku boli porušené základné práva všetkých troch sťažovateľov z tých istých dôvodov a prezident má povinnosť znovu konať a rozhodnúť ohľadom každého z nich.</p> <p>Sudca Tkáčik sa vyjadril k tej časti odôvodnenia nálezu, v ktorej sa konštatuje, že úvaha o obsahu alebo rozsahu odôvodnenia prezidentových rozhodnutí je nadbytočná, resp. že otázku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia nemožno považovať za súčasť (obsah) základného práva zaručeného čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy. Práve tieto časti sťažností môžu korešpondovať s ponímaním tohto základného práva, ktorého imanentnou súčasťou je rovnosť podmienok, ale predovšetkým so zákazom svojvoľnosti pri odmietnutí kandidáta (rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/2012). To pravda nič nemení na jeho právnom názore o ne/možnosti aplikácie čl. 127 ods. 1 ústavy v danom prípade, okrem (teoreticky) situácie, že sťažovatelia by popri svojich výhradách voči forme a obsahu odôvodnenia prezidentových rozhodnutí zahrnuli do svojej sťažnosti aj porušenie iných základných práv, napr. podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd SR: PL. ÚS 4/2012, PL. ÚS 32/95, PL. ÚS 14/06, PL. ÚS 29/95, I. ÚS 39/93, I. ÚS 61/96, I. ÚS 51/96, II. ÚS 48/97, II. ÚS 5/03, III. ÚS 79/04.</p>

spisová značka	III. ÚS 19/2015
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky – konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	17. marca 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola doručená sťažnosť sťažovateľa, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa citovaných článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a jeho uznesením, ktorým bolo jeho odvolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) odmietnuté ako podané oneskorene.</p> <p>Sťažovateľ namietal, že najvyšší súd pri preskúvaní splnenia zákonnej požiadavky včasnosti ním podaného odvolania proti uzneseniu krajského súdu neprihliadal na ním (v posledný deň lehoty) urobené elektronické podanie. Sťažovateľ tvrdil, že podal a doručil svoje odvolanie v súlade s platnými procesnoprávnymi pravidlami 5. novembra 2013 o 23.43 h prostredníctvom portálu e-Žaloby, pričom podanie bolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom. Uvedené tvrdenie sťažovateľ preukazuje potvrdzujúcim mailom z portálu e-Žaloby.</p>
ratio decidendi	<p>Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov, a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.</p> <p>Ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že samotná otázka, či odvolanie sťažovateľa smerujúce proti uzneseniu krajského súdu bolo podané včas, a teda v súlade s procesnoprávnymi predpismi, je skutková otázka, ktorej preskúvanie ústavným súdom je vo všeobecnosti limitované jeho ústavným postavením.</p> <p>Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre uviedol, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v zásade nie je skutkovým súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ktorým by mohol či mal odhaľovať pravdivosť skutkových tvrdení. Ústavný súd v tejto súvislosti tiež uvádza, že aj podľa rozhodovacej činnosti Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H. v. United Kingdom) sa pod spravodlivým súdnym procesom na účely čl. 6 dohovoru v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúvanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu. Uvedené platí v zásade aj pre prípad zisťovania včasnosti podaného opravného prostriedku.</p> <p>Ústavný súd považoval za vhodné poukázať na právne názory samotného najvyššieho súdu vyjadrené v jeho doterajšej judikatúre k problematike doručovania elektronických</p>

	<p>podaní. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 3 Obdo 7/2012 z 29. februára 2012 v súvislosti s posudzovaním doručenia elektronických podaní okrem iného uviedol, že „za urobené sa považujú momentom ako dôjdu na elektronickú adresu určenú pre súd, bez ohľadu nato, kedy bude došlý elektronický dokument spracovaný (vytlačení zhmotnený, zaevidovaný, ďalej odoslaný atď.)... Keďže elektronické adresy sú aktívne bez prerušenia 24 hodín denne, nie je možnosť robiť podania takouto formou obmedzená úradnými hodinami súdov.“</p> <p>Ústavný súd po analýze predloženého spisu krajského súdu a príloh pripojených k sťažnosti konštatoval, že vzhľadom na to, že odvolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu z 11. septembra 2013 bolo nepochybne podané elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom, bolo povinnosťou najvyššieho súdu v súlade s už citovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ako aj s už citovanou vlastnou judikatúrou prihliadať na takéto podanie a náležitým spôsobom sa vysporiadať v prvom rade s otázkou, či uvedené elektronické podanie bolo urobené včas. Preto, pokiaľ najvyšší súd pri posudzovaní včasnosti odvolania túto skutočnosť riadne neoveril a vychádzal iba z obsahu predloženého súdneho spisu krajského súdu, ktorý podľa vyjadrenia najvyššieho súdu „údaj o presnom dátume a čase podania predmetného odvolania neobsahoval“, dopustil sa takého procesného pochybenia, ktoré zbavilo sťažovateľa prístupu k súdu, teda možnosti, aby najvyšší súd ako odvolací súd preskúmal ním podaný opravný prostriedok (odvolanie), pričom v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu ide o také závažné pochybenie, ktoré je z ústavného hľadiska neakceptovateľné a neudržateľné.</p> <p>Na uvedený právny záver, nemala vplyv skutočnosť, že najvyšší súd pri rozhodovaní o odvolaní nemal k dispozícii elektronické podanie odvolania sťažovateľa, pretože sa nenachádzalo v predloženej spise krajského súdu. Táto skutočnosť nemôže byť pričítaná na ťarchu účastníka konania (sťažovateľa), ktorý sa ochrany svojich práv a oprávnených záujmov domáha spôsobom ustanoveným zákonom.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením porušené boli. Uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal právo na úhradu trov konania.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 37/95, I. ÚS 5/00, I. ÚS 200/2011, II. ÚS 71/97, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, II. ÚS 58/98, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, IV. ÚS 147/08, IV. ÚS 1/02.</p> <p>Najvyšší súd Slovenskej republiky: 3 Obdo 7/2012.</p>

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 600/2014</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Rudolf Tkáčik</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky – konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>24. marca 2015</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa, pre namietané porušenie označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu, ktorým tento zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti prvostupňovému rozhodnutiu okresného súdu, ktorým okresný súd zamietol sťažovateľom podaný návrh na povolenie obnovy konania, kde bol sťažovateľovi uložený trest odňatia slobody na základe aplikácie tzv. asperačnej zásady.</p> <p>Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bol rozsudkom okresného v spojení</p>

	<p>s uznesením krajského súdu uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní jedenásť rokov a šesť mesiacov vychádzajúc z ustanovenia § 188 ods. 2 Trestného zákona, kde pôvodne určená trestná sadzba pre trestný čin najprísnejšie trestný v rozmedzí 7 – 12 rokov bola na základe použitia ustanovenia § 41 ods. 2 Trestného zákona zvýšená o jednu tretinu a sťažovateľovi bol uložený trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody. Sťažovateľovi bol teda uložený trest na základe aplikácie tzv. asperačnej zásady v zmysle ustanovenia § 41 ods. 2 Trestného zákona, a to v celom znení tohto ustanovenia, ktoré bolo platné a účinné v čase ukladania trestu, to znamená, že aj za uplatnenia tohto ustanovenia za bodkočiarkou, ktorého časť bola na základe nálezov ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 vyhlásená za nesúladnú s čl. 1 ústavy. Sťažovateľ podal návrh na povolenie obnovy konania, okresný súd tento návrh sťažovateľa odmietol a krajský súd v sťažnostnom konaní toto prvostupňové rozhodnutie potvrdil, resp. sťažovateľom podanú sťažnosť zamietol.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.</p> <p>V predmetnej veci sa ústavný súd zaoberal otázkou splnenia podmienok obnovy konania v sťažovateľovej trestnej veci, a to vo vzťahu k záverom nálezov ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 428/2012 a ktorým ústavný súd rozhodol, že v ustanovení § 41 ods. 2 Trestného zákona slová v texte za bodkočiarkou „súd uloží páchateľovi trest nad ½ takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“ nie sú v súlade s ústavou, a to, ako sa s touto skutočnosťou vysporiadal krajský súd vo svojom napadnutom rozhodnutí.</p> <p>Každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma.</p> <p>Ústavný súd podotkol, že v prípadoch posudzovania individuálnych sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je úlohou ústavného súdu preskúmať príslušné právne predpisy a prax in abstracto, ale obmedziť sa, nakoľko je to len možné, na posúdenie konkrétneho prípadu na účely zistenia, či spôsob, akým boli uvedené predpisy aplikované alebo sa dotkli sťažovateľa, viedol k porušeniu ústavy a príslušných medzinárodných zmlúv.</p> <p>Ústavný súd vo svojej judikatúre stabilne uplatňuje zásadu prednosti ústavne konformného výkladu, z ktorej okrem iného vyplýva, že „v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd.“ Ústavný súd pri posudzovaní konkrétnych prípadov nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti.</p> <p>Právnou podstatou rozhodovania všeobecných súdov o návrhoch na povolenie obnovy konania súvisiacich s nálezom ústavného súdu o asperačnej zásade je ústavne konformný výklad § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s ustanovením § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Podľa právneho názoru formulovaného v stanovisku najvyššieho</p>

	<p>súdu sp. zn. Tpj 44/2013 u podaného návrhu na povolenie obnovy konania vo veci skončenej právoplatným rozhodnutím, opierajúceho sa len o skutočnosti predpokladané ustanovením § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde, je splnenie podmienok obnovy konštatované už v danom ustanovení, a súd preto nemôže skúmať splnenie iných podmienok uvedených v § 394 ods. 1 Trestného poriadku, ale obnovu konania povolí podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde.</p> <p>Zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 2/2014 zo 7. mája 2014 kvalifikovalo označený právny názor ako konformný s plnohodnotnou ochranou základných práv a slobôd dotknutých subjektov, a potvrdilo tak jeho aplikovateľnosť v konaniach pred všeobecnými súdmi v plnom rozsahu.</p> <p>Krajský súd v namietanom uznesení správnosť záverov prvostupňového rozhodnutia okresného súdu, ktorý návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania odmietol, podporil predovšetkým poukazom na ustanovenie § 402 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého z dôvodu uvedeného v § 399 ods. 2 môže súd návrh odmietnuť na neverejnom zasadnutí iba v tom prípade, ak návrh uvádza tie isté skutočnosti a dôkazy, ktoré už boli skôr právoplatne zamietnuté, a návrh nanovo podaný je len jeho opakovaním.</p> <p>Zo znenia dotknutého ustanovenia § 402 ods. 2 Trestného poriadku, na ktorý sa krajský súd odvoláva, však vyplýva, že aplikovateľnosť tohto ustanovenia predpokladá situáciu uvedenú v ustanovení § 399 ods. 2 Trestného poriadku („Súd návrh na povolenie obnovy konania zamietne, ak nezistí podmienky konania podľa § 394“), a teda neexistenciu podmienok pre obnovu konania v intenciách § 394 Trestného poriadku. V prípade sťažovateľa odsúdeného na základe aplikácie asperačnej zásady však v záujme plnohodnotnej ochrany jeho základných práv a slobôd bolo povinnosťou všeobecného súdu uplatniť ústavne konformný výklad ustanovenia § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s ustanovením § 394 ods. 1 Trestného poriadku, a teda konštatovať splnenie podmienok obnovy konania z dôvodov uvedených v citovanom ustanovení zákona o ústavnom súde. Aplikovateľnosť ustanovenia § 402 ods. 2 Trestného poriadku tak vo veci sťažovateľa neprichádzala do úvahy.</p> <p><u>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že základné práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu porušené boli. Uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Kancelárii ústavného súdu uložil zaplatiť trovy právneho zastúpenia právneho zástupcovi sťažovateľa a krajskému súdu uložil povinnosť uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: PL. ÚS 106/2011, PL. ÚS 15/98, I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 331/09, I. ÚS 316/2011, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, II. ÚS 148/06, III. ÚS 63/06, IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 186/07, IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, IV. ÚS 182/07.</p>

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 675/2014</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Rudolf Tkáčik</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky – konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>24. marca 2015</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 35 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola doručená sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.</p>

	<p>republiky (ďalej len „najvyšší súd“).</p> <p>Sťažovateľka požiadala príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny o priznanie dávky v hmotnej núdzi. O žiadosti sťažovateľky rozhodol prvostupňový správny orgán tak, že sťažovateľka nie je občanom v hmotnej núdzi, nespĺňa nárok na pomoc v hmotnej núdzi, a preto jej nepriznal dávku v hmotnej núdzi. Proti uvedenému rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodlo Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor pomoci v hmotnej núdzi tak, že odvolanie sťažovateľky zamietlo a potvrdilo napadnuté rozhodnutie. Sťažovateľka podala žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia druhostupňového správneho orgánu, o ktorom rozhodol krajský súd tak, že žalobou napadnuté rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Druhostupňový správny orgán podal odvolanie proti uvedenému rozsudku krajského súdu, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Sťažovateľka považuje napadnutý rozsudok najvyššieho súdu za formalistický, arbitrárny, ústavne nekonformný, teda porušujúci jej označené základné práva. Podľa názoru sťažovateľky ju možno považovať za osobu v hmotnej núdzi, keďže s otcom jej dvoch maloletých detí nežije v spoločnej domácnosti, je nezamestnaná, nemá žiadny príjem okrem výživného určeného súdnym rozhodnutím, a to tak, že na každé maloleté dieťa je otec maloletých detí povinný mesačne prispievať k rukám sťažovateľky sumou 150 € na výživu a sumou 100 € mesačne na každé maloleté dieťa na osobitný účet na tvorbu úspor. Najvyšší súd podľa názoru sťažovateľky „nezhľadil vo svojom rozhodnutí skutočnosť, že sťažovateľka so svojimi maloletými deťmi, s ktorými bola spoločne posudzovaná, má reálne mesačne k dispozícii len sumu 300 eur a nie sumu 500 eur“. Sťažovateľka v tejto súvislosti uviedla, že pre posúdenie priznania dávky v hmotnej núdzi v rozhodnom čase bola suma 363,13 €. Sťažovateľka v tejto súvislosti namietala, že prostriedky slúžiace na tvorbu úspor nemožno považovať za disponibilný príjem, keďže podľa § 63 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého dieťaťa je potrebný súhlas súdu. Najvyšší súd zotrval na stanovisku, že výživné je nedeliteľné a je ako celok príjmom na účely posudzovania hmotnej núdze ako príjem oslobodený od dane.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd konštatoval, že zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.</p> <p>Ústavný súd nesúhlasil so záverom najvyššieho súdu, že pre účely posudzovania hmotnej núdze nie je rozdiel medzi bežným výživným a výživným určeným na tvorbu úspor ako príjmom. Práve osobitosť spočívajúca v ex lege obmedzení nakladania s prostriedkami určenými ako výživným na tvorbu úspor spôsobuje problematické využitie týchto prostriedkov na zabezpečenie základných životných podmienok. Túto skutočnosť najvyšší súd dostatočne nevzal do úvahy. Podľa názoru ústavného súdu neobstojí tvrdenie, že sťažovateľka mala požiadať o súhlas súdu s nakladaním prostriedkami určenými na tvorbu úspor z dôvodu, že bežné výživné jej nepostačuje ako príjem na zabezpečenie základných potrieb spoločne posudzovaných osôb v zmysle zákona o pomoci v hmotnej núdzi, pretože práve v dôsledku rozsudku krajského súdu došlo k zníženiu bežného výživného určeného rozsudkom okresného súdu.</p> <p>Stav hmotnej núdze nie je len iluzórny konštrukt stanovený právom, ale objektívny stav, ktorý si vyžaduje promptný zásah vo forme poskytnutia pomoci v súlade so zákonom. Nie je preto spravodlivé od sťažovateľky vyžadovať, aby objektívny stav hmotnej núdze</p>

sťažovateľka riešila osobitným návrhom adresovaným súdu, aby jej dovolil nakladať s prostriedkami určenými na tvorbu úspor maloletých detí.

Aj v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd uplatňuje zásadu prednosti ústavne konformného výkladu, v rámci ktorej uprednostní ten výklad právnej normy, ako aj súvisiacich právnych noriem, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, respektíve plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv. Výklad relevantných právnych noriem nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku nielen zmaril účel súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha.

Ak by najvyšší súd venoval dostatočnú pozornosť argumentom sťažovateľky a relevantným skutkovým zisteniam a právnej úprave výživného, nepochybne by dospel k záveru, že sťažovateľka dosahovala v relevantnom čase len príjem v sume 300 € využiteľný na zabezpečenie životných potrieb. Pre účely posudzovania hmotnej núdze mal všeobecný súd vychádzať len z takých príjmov, ktorými sťažovateľka môže zabezpečiť základné životných podmienky bez osobitného povolenia súdu.

Ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu dostatočne nereflektoval na zásadné a podstatné argumenty sťažovateľky a uprednostnil formalizmus rozhodovania, ktorý povýšil nad zmysel súdnej ochrany, v rámci ktorej sa sťažovateľka domáhala spravodlivosti, čo priamo súvisí s poskytovaním súdnej ochrany a čo teda malo za následok porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na pomoc v hmotnej núdzi na zabezpečenie základných životných podmienok podľa čl. 39 ods. 2 ústavy postupom a rozsudkom najvyššieho súdu, ústavný súd k tomu uviedol, že prezentované porušenie ústavnoprocených princípov je v danej veci úzko spojené s nárokmi na zabezpečenie základných životných potrieb podľa zákonnej úpravy o pomoci v hmotnej núdzi, ústavný súd preto dospel k záveru, že najvyšší súd namietaným rozsudkom porušil aj jej základné právo podľa čl. 39 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľka zároveň namietala, že bolo porušené aj jej základné právo na primerané hmotné zabezpečenie občanov, ktorí nie z vlastnej viny nemôžu toto právo (na prácu, pozn.) vykonávať. Rozhodujúcim faktorom v danom prípade bolo to, o čo sťažovateľka žiadala, a nie to, aký status mala, teda či bola nezamestnaná alebo nie. Predmetom napadnutého konania a rozhodovania neboli nároky vyplývajúce z postavenia sťažovateľky ako nezamestnanej osoby evidovanej na príslušnom úrade práce, ale to, či sťažovateľka spĺňa predpoklady na priznanie dávky v hmotnej núdzi, preto samotný fakt, že sťažovateľka bola zároveň aj nezamestnaná, je z hľadiska namietaného porušenia označeného práva sám osebe nepostačujúci na vyslovenie porušenia základného práva na primerané hmotné zabezpečenie občanov podľa čl. 35 ods. 3 ústavy. Z hľadiska rozhodovania o priznanie dávky v hmotnej núdzi je totiž irelevantné, či sťažovateľka bola zamestnaná alebo nie, keďže na dávku v hmotnej núdzi má nárok každý za predpokladu, že jeho príjmy sú nedostačujúce na pokrytie základných životných potrieb. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že nezistil relevantnú spojitosť medzi označeným základným právom sťažovateľky a napadnutým postupom a rozsudkom najvyššieho súdu, preto sťažnosti v tejto časti nevyhoveli.

Ústavný súd už stabilne zastáva názor, že cieľom finančného zadosťučinenia nie je náhrada prípadnej škody vzniknutej ústavne chybným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci. Odôvodnenie požadovaného finančného zadosťučinenia nasvedčuje, že sťažovateľka ho vníma najmä ako náhradu majetkovej ujmy vzniknutej v dôsledku nepriznania nároku. Inštitút finančného zadosťučinenia však nemôže suplovať náhradu škody, ktorú v takýchto prípadoch zaručuje čl. 46 ods. 3 ústavy v rovine zákonnej právnej regulácie realizovaný zákonom č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Uvedený zákon umožňuje požadovať aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Finančné zadosťučinenie je namieste tam, kde nie je možné dosiahnuť a

	<p>dovŕšiť ochranu porušeného základného práva iným, ústavne a zákonne upraveným spôsobom.</p> <p><u>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že základné právo sťažovateľky na pomoc v hmotnej núdzi, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok podľa čl. 39 ods. 2 ústavy a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a rozsudkom najvyššieho súdu porušené boli. Rozsudok najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľke priznal právo na úhradu trov konania.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 117/05, I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02, II. ÚS 348/08, II. ÚS 148/06, II. ÚS 44/03, II. ÚS 152/08, III. ÚS 391/09, III. ÚS 209/04, III. ÚS 311/07, III. ÚS 237/07, III. ÚS 87/08, IV. ÚS 115/03, IV. ÚS 96/06.</p> <p>ESLP: Georgiadis c. Grécko, 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko, 19. februára 1998.</p>

Nálezy – priet'ahy v konaní:

spisová značka	III. ÚS 720/2014
sudca spravodajca	Lubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	3. marca 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie práv vyplývajúcich z označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o určenie prevodu vlastníctva k bytu, ktoré sa začalo v roku 1998, po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 214/2013 z 9. októbra 2013.</p>
ratio decidendi	<p>V súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) tri základné kritériá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd sa stotožnil s názorom ústavného súdu vysloveným v náleze sp. zn. II. ÚS 214/2013. 2. Pri posudzovaní správania sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd konštatoval oneskorené preberanie poštových zásielok, čo zohľadnil pri stanovení výšky finančného zadoš'učinenia. 3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu, pričom sa ústavný súd zaoberal postupom po právoplatnosti nálezu sp. zn. II. ÚS 214/2013 z 9. októbra 2013. Ústavný súd konštatoval, že napriek citovanému nálezu vykonával okresný súd jednotlivé úkony so značným časovým odstupom a prvé pojednávanie sa uskutočnilo až takmer po jednom roku od doručenia nálezu ústavného súdu. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní. <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v období po právoplatnosti nálezu sp. zn. II. ÚS 214/2013 z 9. októbra 2013 porušené bolo.</u></p>

	<p><u>Ústavný súd sťažovateľovi priznal finančné zadost'učinenie v sume 500 € a právo na náhradu trov konania.</u></p> <p>Ústavný súd neprikázal okresnému súdu aby vo veci konal, pretože táto povinnosť mu už bola uložená nálezom sp. zn. II. ÚS 214/2013 z 9. októbra 2013.</p>
<p> Používané odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	

<p> spisová značka</p>	<p> III. ÚS 690/2014</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p>Eubomír Dobřík</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p> nález – vyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p>17. marca 2015</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p> čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p> skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľky namietali porušenie práv vyplývajúcich z označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o ich návrhu na vydanie nehnuteľnosti, ktoré začalo v roku 1992. Predmetnou vecou sa ústavný súd zaoberal v konaniach vedených pod sp. zn. I. ÚS 301/08, III. ÚS 319/2011, IV. ÚS 432/2012. Napriek uvedenému nálezom nebola vec ku dňu podania ústavnej sťažnosti právoplatne ukončená.</p>
<p> ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd poukázal na svoje rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 319/2011 zo 4. októbra 2011 a sp. zn. IV. ÚS 432/2012 zo 14. februára 2013, v ktorých konštatoval právnú aj faktickú zložitosť konania. Tieto skutočnosti však nemôžu ospravedlniť 23-ročnú dĺžku napadnutého konania. 2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľiek ako účastníčok konania, ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by mali byť zohľadnené na ťarchu sťažovateľiek. 3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu. Ústavný súd sa obmedzil na postup okresného súdu v období po právoplatnosti rozhodnutia sp. zn. IV. ÚS 432/2012 zo 14. februára 2013. Ústavný súd konštatoval, že aj napriek príkazu konať bez zbytočných prieťahov okresný súd vykonával jednotlivé úkony so značným časovým odstupom a pojednávanie vo veci sa uskutočnilo až viac ako po roku od citovaného nálezu. V súčasnom období je vec v štádiu kontrolného znaleckého dokazovania, t. j. skutkový stav veci nie je ustálený ani po viac ako dvadsiatich dvoch rokoch od začatia konania. Ústavný súd nemohol akceptovať obranu okresného súdu, ktorá spočívala v poukazaní na nedostatočné personálne obsadenie súdu. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní. <p><u>Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené boli.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľkám priznal finančné zadost'učinenie každej v sume 8 000 € a právo na náhradu trov konania.</u></p> <p>Ústavný súd neprikázal okresnému súdu aby vo veci konal, pretože táto povinnosť mu už bola uložená nálezom sp. zn. III. ÚS 319/2011 zo 4. októbra 2011.</p>

použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
--	--

spisová značka	III. ÚS 732/2014
sudca spravodajca	Lubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	17. marca 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom okresného súdu v konaní o vyporiadanie BSM, ktoré prebieha od roku 2005. Sťažovateľ vystupuje v konaní ako odporca.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>1. Prvým kritériom je právna a faktická zložitosť veci. Ústavný súd sa čiastočne stotožnil s vyjadrením okresného súdu, že ide o skutkovo zložitejšie konanie (potreba vykonať znalecké dokazovanie), avšak doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania nemožno pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci. Ústavný súd nezistil, že by išlo o právne zložitú vec.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd zistil, že k dĺžke posudzovaného konania čiastočne prispeli aj okolnosti na strane sťažovateľa.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a poukázal na to, že trvanie napadnutého konania 9 rokov a 4 mesiace, je už samo o sebe neprimerané. Ústavný súd konštatoval, že postup okresného súdu bol neefektívny (krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie).</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu porušené bolo. Okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a právo na úhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	III. ÚS 20/2015
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	24. marca 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o jeho žalobe o ochranu osobnosti a zaplatenie nemajetkovej ujmy, ktorú podal ešte v roku 2007.
ratio decidendi	Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) v súlade so svojou

	<p>doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>1. Prvým kritériom je právna a faktická zložitosť veci. Ústavný súd konštatoval, že doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania nemožno pripísať na vrub prípadnej faktickej zložitosti prerokovávanej veci. Ústavný súd súčasne nezistil, že by išlo o právne zložitú vec.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd zistil, že k dĺžke posudzovaného konania zásadne prispeli aj okolnosti na strane sťažovateľa. Sťažovateľ inicioval zmeny týkajúce sa ním podaného návrhu, odmietal sa podrobiť výsluchu pred dožiadaným súdom, podal trestné oznámenie na konajúcu zákonnú sudkyňu, opakovane sa dožadoval zmeny právneho zastúpenia. Ústavný súd bral do úvahy aj to, že sťažovateľ ako účastník konania má nesporne právo na procesné úkony, ktoré urobil. Za prieťahy vzniknuté v dôsledku ich uplatnenia neznaša zodpovednosť oprávnená osoba, ani orgán konajúci vo veci. Dobu potrebnú na rozhodnutie o sťažovateľom uplatnených procesných právach ústavný súd nezapočítal do doby zbytočných prieťahov v konaní okresného súdu.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a poukázal na to, že trvanie napadnutého konania 8 rokov, je už samo o sebe neprimerané. Ústavný súd konštatoval, že v doterajšom priebehu nebolo rozhodnuté v merite veci, a preto nie je potrebné osobitne vymedzovať úseky nečinnosti, alebo konkrétnejšie hodnotiť jednotlivé procesné úkony. Napadnuté konanie je ako také postihnuté neefektívnosťou. Ústavný súd poukázal na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.</p> <p>Priznanie finančného zadosťučinenia, ktoré je peňažnou protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy, v tomto prípade neprichádza do úvahy, pretože sťažovateľ zásadným spôsobom prispel k predĺženiu priebehu napadnutého konania.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejedanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené boli. Okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal právo na úhradu trov konania.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhoveli.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	

<p>spisová značka</p>	<p>III. ÚS 27/2015</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Lubomír Dobřík</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>14. apríla 2015</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka namietala porušenie práv vyplývajúcich z označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o žalobe o zaplatenie 4.250,96 € z roku 2000. Sťažovateľka má v konaní procesné postavenie žalovanej.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p>

	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, podľa názoru ústavného súdu nemožno vec považovať za právne zložitú. Vec je možné považovať za skutkovo zložitú, s ohľadom na potrebu vykonať rozsiahle dokazovanie.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd dospel k záveru, že k dĺžke posudzovaného konania podstatne neprispeli okolnosti na strane sťažovateľky s výnimkou, že 14. júna 2006 a 11. januára 2007 bolo potrebné odročiť pojednávania na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľky, čo však neprispelo významnou mierou k predĺženiu konania vo veci.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu. Ústavný súd poukázal na to, že trvanie napadnutého konania 15 rokov na okresnom súde je už samo osebe neprímerané. Postup okresného súdu nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Všeobecný súd nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu, ktorý má smerovať k odstráneniu právnej neistoty. Neefektívna činnosť súdu mala rozhodne vplyv na doterajšiu dĺžku konania.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené bolo. Okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľke priznal finančné zadostučinenie v sume 5 000 € a právo na náhradu trov konania.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	

Spracoval: JUDr. Veronika Franková

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.